

Menneskesyn og menneskeverd

Et emne Kirkemøtet 1985 var særlig opptatt av, gjaldt spørsmålet om menneskesyn og menneskeverd.

Kirkemøtet ga spørsmålet en grundig behandling. På forhånd hadde Kirkerådet og Mellomkirkelig Råd tilrettelagt saken og lagt fram et fylldig materiale. Under Kirkemøtet ble temaet ytterligere belyst gjennom et foredrag av Per Lønning. En av Kirkemøtets komiteer gjennomdrøftet emnet og utformet sin innstilling. Det samlede Kirkemøtet tok så saken opp til en engasjert debatt, som munnet ut i en helhjertet anbefaling til menighetene om å gå inn i holdningsskapende arbeid og konkrete handlinger.

Kirkemøtets anbefaling gjengis i sin helhet.

Menneske- SYN og menneske- VERD

En anbefaling fra
Kirkemøtet
1985

Tønsberg 3.—8. november 1985

Kirkens Informasjonstjeneste
Postboks 5913 Hegdehaugen
0308 Oslo 3

Menneskeverdet trues i vår tid

Menneskeverdet er truet på mange felter i vår tid. I den vestlige verden har menneskene utvidet sin frihet og sosiale trygghet i vårt århundre. Samtidig har vi formået en forbrukerkultur der menneskets verdi synes å ligge i graden av lykke, vellykkethet og materielle fremgang og tilfredsstillelse. En slik kultur synes å utvikle ivrighet og lømmenneskelige forhold. Menneskets forlommer, økt bruk av rusmidler og hardere mellom menneskelige forhold. Menneskets forpliktelse til å kjempe for hverandres rettigheter og verne om andres verdi økes derfor ofte til fordel for menneskelig kortsynthet og egoisme.

Menneskelivet trues ved at mennesket trass sin rettsbeskyttelse før det er født og foran døden, ved trusselen om bruk av våpen som kan delekke alt liv og ved en ressursbruk som gjør det umulig å gi alle sunne mat og alle syke medisinsk behandling.

I en lang rekke land ser vi at mennesket undertrykkes, fortløiges og tortureres for sin tros og sin overbevisnings skyld. Mennesker diskrimineres på grunn av rase, kultur eller kjønn. Verdens fattige forsatt nede i undertrykkelse. Flertallet av menneskene er fratatt retten til å delta i utformingen av sin egen livssituasjon gjennom politisk og faglig arbeid.

På alle disse feltene trues menneskets verd og menneskenes rettigheter i dagens verden. Vi er alle kalt til å bidra til virkelig gjenging av menneskenes gudgitte verdi og rettigheter. Hver på vårt sted, sammen med alle mennesker av god vilje, skal vi danne et mønster i menneskeverdet og menneskeverdigheites bev.

Komiteen vil understreke at engasjementet må utformes i trinet under forpliktelse av Guds ord og de aktuelle utfordringer som den enkelte og fellesskapet møter. Vi vil imidlertid fremheve noen utfordringer der det er særlig viktig at norske menigheter i

Gud gir mennesket verd

Gud er verdens og menneskenes Skaper. Hvert menneske er skapt av Gud og har egenverdi fra konsepsjonen til dødsøyeblikket. Derfor er menneskets verd ikke begrunnet i dets produktivitet eller grad av livsutfoldelse eller tjenlighet. Menneskelivet er ukrenkelig. Det er bare Skaperen selv som har råderett over menneskets liv (1. Mos. 1.27, 9.5, 1. Kor. 15.45 ff).

Menneskelivets ukrenkelighet og verdi gjelder alle mennesker. Gud setter ikke skille mellom født og ufødt, ung og gammel, funksjonsdyktig og funksjonshemmet, mann og kvinne, hvit og sort, rik og fattig. Alle mennesker er skapt i Guds bilde og er likeverdige (Salme 139, 13—16, Gal. 3, 28).

Gjennom Guds komme til verden i Jesus og Guds kjærlighet i Kristi frelsesverk bekræfter og styrker Gud skapelsens visjon av menneskeverdet. Gud bekjenner seg til sin skapning ved å stige inn i den og ved å dø for den. Ved sin Hellige Ånd kaller og samler Han menneskene inn i menigheten og skaper et nytt fellesskap for utfoldelse av menneskenes verdi og forpliktelse overfor menneskene (Joh. 1.11, Joh. 3.16, Ef. 4.17—31, 2. Kor. 5.14—21). Menneskenes mange forsøk på å frarøve enkeltemennesker og grupper av mennesker likeverdighet, er brudd på de rettigheter og forpliktelser Gud har gitt menneskene overfor hverandre. Alle mennesker er av Skaperen gitt rett til å bekjempe slike forsøk og slike krenkelser (Amos 5.24, Jes. 1.17).

Men Gud har også gitt menigheten et særlig kall til å virkeliggjøre et grenseoverskridende retferdig og likeverdig fellesskap. Kirken er kalt til å stille seg på de svakes og forfulgtes side, målbevare deres stemmer og krysse grenser som skiller menneskene fra hverandre (Jak. 2.1—13, 2. Kor. 8.9—15, Ef. 2.11—18, 4.1—5).

forrynnelse og på annen måte engasjerer seg i holdningsskapende arbeid og konkrete handlinger:

- Ansvar for å gjenreise det utdøde livs rettsvern i vårt land i form av arbeid for en ny abortlovgivning. Utvikling av rådgivning og praktisk omsorg for vanskelige gravide og foreldre må prioriteres.
- Bidra til å bevissgjøre til etisk ansvar og å utvikle lovgivning for medisinsk forskning og praksis. Det må åpnes for samfunnsmessig innsyn og korrektiv, som ivaretar menneskets verdighet og rettsvern.
- Forpliktelsen til å gi menneskene trygghet overfor døden og bevissthet om sitt verd. Alle tendenser til å godta aktiv dødsbistand må bekjempes.
- Styrke de eldres rettigheter og fremme bruken av de eldres ressursar.
- Gi barn og unge et trygt oppvekstmiljø som tar vare på deres menneskeverd.
- Levendegjøre menneskelige fellesskap i våre menigheter som setter alles verdi i sentrum og som gir frihet til omsorg, solidarit og verdighet. Særlig viktig er det for menighetene å legge forholdene til rette for funksjonshemmedes likeverdige deltakelse.
- Bekjempe alle former for mishandling og vold i familjene og bidra til holdninger og lovrerk som kan hindre voldshandling i massamedia.
- Realisere likeverdet mellom mann og kvinne.
- Bidra til at retten til arbeid blir utviklingsgjort for alle.
- Mobilisere lokalmiljøet mot livstruende trafikktilsninger og for økt lovlydighet i trafikk.
- Øke engasjementet mot alkoholen og andre rusmidlers nedbrytende virkning.
- Fortsette arbeidet med å bedre forholdene for flyktninger og innvandrere i vårt land, bekjempe rasediskriminering i våre lokalmiljø og støtte de folk som fortsatt kjemper mot rasisme.

neskes Skaper og Herre. Det innebærer at mennesket har rett til liv, at menneskelivet er ukrenkelig og at alle mennesker er likeverdige. Dette må fremholdes på alle plan i kirken — i gudsstenelse, forkynnelse, undervisning og diakoni — og gjøres gjeldende i samfunnslivet i vårt eget land og verden for øvrig.

2. Lokalmenigheten utfordres til å anvende det materialet som allerede foreligger til å styrke forbønsfjenesen, bibelstudiene og annet holdningskapende og praktisk arbeid for menneskeverd og menneskerettigheter. Kirken må peke på U-landssøndagen, Menneskerettighetssøndagen 2. søndag i advent og Den nordiske fredssøndagen 1. januar 1986.

3. Kirken bør Kirkerådet og Mel-lomfolkelig råd om
— å utrede på bred basis hvordan dette engasjementet kan inngrepslokalmenighetenes og bispedømmenes daglige arbeid innenfor gudsstenelse, forkynnelse, diakoni og undervisning.
— å arbeide videre med å koordinere det sentralkirkelige engasjementet for menneskeverd og menneskerettigheter.
— i samarbeid med Kirken U-landsinformasjon å fremlegge forslag til menighetsengasjement på viktige områder og utvikle egnet materiale slik en allerede har gjort, f. eks. i Kirken U-landsinformasjon, i prosjektet for mishandling og voldatte kvinner og i arbeidslovsprosjektene.
4. Kirken bør anbefale komiteens premisser og ber om at de sendes ut til menighetene for oppfølging.